

Euroopa Regioonide Komitee arvamused teemal „Naabrus ja maailm“

(2019/C 86/16)

Pearaportöör:	Hans JANSSEN (NL/EPP), Oisterwijki vallavanem
Viitedokumendid:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend
	COM(2018) 460 final
	Ettepanek: nõukogu otsus ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta, sh ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Gröönimaa ja Taani Kuningriigi vahelised suhted (ÜMTde assotsieerimise otsus)
	COM(2018) 461 final
	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA III)
	COM (2018) 465 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend

Muudatusettepanek 1

COM(2018) 460 final, põhjendus 25

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Demokraatia ja inimõiguste eesmärged, sealhulgas soolist võrdõiguslikkust ja naiste mõjuvõimu suurendamist tuleks käesoleva määruse rakendamisel muidugi läbivalt kohaldada, kuid arvestades selle ülemaailmset olemust ja meetmete sõltumatust asjaomaste kolmandate riikide valitsuste ja ametivõimude nõusolekust, peaks inimõiguste ja kodanikuühiskonna organisatsioonide edendamise teemaprogrammide kaudu antaval liidu abil olema konkreetsed täiendavad lisaeesmärgid.	Demokraatia ja inimõiguste eesmärged, sealhulgas soolist võrdõiguslikkust ja naiste mõjuvõimu suurendamist tuleks käesoleva määruse rakendamisel muidugi läbivalt kohaldada, kuid arvestades selle ülemaailmset olemust ja meetmete sõltumatust asjaomaste kolmandate riikide valitsuste ja ametivõimude nõusolekust, peaks inimõiguste, kodanikuühiskonna organisatsioonide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste edendamise teemaprogrammide kaudu antaval liidu abil olema konkreetsed täiendavad lisaeesmärgid.

Motivatsioon

Selles arvamuse eelnõus soovitatakse anda kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele arengukoostöös konkreetne eraldiseisev programm, millel on sihtotstarbeline eelarve, ning võtta neid kogu programmitöö raames abisaajatena arvesse, nagu toimub praeguse mitmeaastase finantsraamistiku perioodil arengukoostöö rahastamisvahendi raames. Kuigi arengukoostöö rahastamisvahendi raames ei kasutatud kohaliku omavalitsuse eelarverida ära täies ulatuses, on liiga kergekäeliselt järeldatud, et see oli seotud kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ebapiisava suutlikkusega. Suurema mõjuga võisid olla muud põhjused, näiteks ranged kaasrahastamisnõuded ja keerukad taotlusmenetlused. Igal juhul peaksid ELi institutsioonid eelarverea kaotamise asemel andma võimaluse olukorda parandada.

Lisaks on ELi arengupoliitika ja kestliku arengu eesmärkide saavutamise tagamiseks oluline tugevate koordineerimismehhanismide jätkumine ja kehtestamine kodanikuühiskonna, kohalike omavalitsuste ja ELi institutsioonide vahel. Seepärast tuleks kodanikuühiskonna organisatsioone ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi selles artiklis mainida ühes lauses.

Muudatusettepanek 2

COM(2018) 460 final, põhjendus 26

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kodanikuühiskond peaks hõlmama erinevate rollide ja volitustega osalejaid, sealhulgas kõiki mitteriiklikke, mitte-tulunduslikke, erapooletuid ja rahumeelseid struktuure, millesse inimesed koonduvad, et töötada ühiste poliitiliste, kultuuriliste, sotsiaalsete või majanduslike eesmärkide ja ideaalide edendamise nimel. Nad võivad tegutseda kohalikul, riiklikul, piirkondlikul ja rahvusvahelisel tasandil, nende hulgas on linna- ja maapiirkonna ning ametlikke ja mitteametlikke organisatsioone.</p>	<p>Kodanikuühiskond peaks hõlmama erinevate rollide ja volitustega osalejaid, sealhulgas kõiki mitteriiklikke, mitte-tulunduslikke, erapooletuid ja rahumeelseid struktuure, millesse inimesed koonduvad, et töötada ühiste poliitiliste, kultuuriliste, sotsiaalsete või majanduslike eesmärkide ja ideaalide edendamise nimel. Nad võivad tegutseda kohalikul, riiklikul, piirkondlikul ja rahvusvahelisel tasandil, nende hulgas on linna- ja maapiirkonna ning ametlikke ja mitteametlikke organisatsioone.</p> <p>Kooskõlas Euroopa arengukonsensusega on kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel oluline roll kestliku arengu eesmärkide elluviimisel ja kohalike osalejate koordineerimisel. Nagu on tunnustatud kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030, on kõigil 17 eesmärgil kohalikud komponendid ja need on seotud kohalike omavalitsuste pädevusaladega, sealhulgas soolise võrdõiguslikkuse ja kliimamuutustega.</p>

Motivatsioon

Euroopa Komisjoni ettepanekus ei mainita seda rolli, mis on kohalikel omavalitsustel kestliku arengu eesmärkide kujundamises, rakendamises ja järelevalves, kuigi kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030 öeldakse selgelt, et kõigil 17 kestliku arengu eesmärgil on kohalikud komponendid ning need on seotud kohalike ja piirkondlike omavalitsuste igapäevatööga. 2017. aasta uues Euroopa arengukonsensus korraldatakse vajadust **kestliku arengu eesmärkide kohalikule tasandile viimise** järele. See on vastuolus spetsiaalsete kohalike omavalitsuste rahastamisvahendite puudumisega uutes välitegevuse rahastamise pakettides ning see on veel üks põhjus, miks kohe alguses taastada kohalike omavalitsuste eelarverida.

Muudatusettepanek 3

COM(2018) 460 final, põhjendus 29

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Oluline on süvendada rändealast koostööd partnerriikidega, et võtta maksimumi hästi hallatud ja regulaarsest rändest ning tulemuslikult võidelda ebaseaduslikku rändega. Selline koostöö peaks aitama kaasa rahvusvahelisele kaitsele juurdepääsu tagamisele, ebaseadusliku rände algpõhjustega tegelemisele, piirihalduse parandamisele, samuti ebaseadusliku rände, rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse vastu võitlemise süvendamisele ning vajaduse korral tagasisaatmiste, tagasivõtmiste ja taasintegreerimise korraldamisele vastastikuse aruandluskohustuse alusel ning täites kõiki humanitaar- ja inimõigustega seotud kohustusi. Seega peaks selles valdkonnas kolmandate riikide tulemuslik koostöö liiduga olema käesoleva määruse üldpõhimõtete lahutamatu osa. Rände- ja arengukoostööpoliitika vaheline suurem sidusus on oluline tagamaks, et arenguabiga toetatakse partnerriikide poolt rände tulemuslikumat haldamist. Käesolev määrus peaks aitama kaasa rände suhtes koordineeritud, tervikliku ja struktuurse lähenemise saavutamisele, milleks maksimeeritakse sünergiad ja kohaldatakse vajalike hoobi.</p>	<p>Oluline on süvendada rändealast koostööd partnerriikidega tihedas koostöös nende kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, et võtta maksimumi hästi hallatud ja regulaarsest rändest ning tulemuslikult võidelda ebaseadusliku rändega. Selline koostöö peaks aitama kaasa rahvusvahelisele kaitsele juurdepääsu tagamisele, ebaseadusliku rände algpõhjustega tegelemisele, eelkõige kui tegemist on haavatavate isikutega, nagu saatjata alaealised, piirihalduse parandamisele, samuti ebaseadusliku rände, rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse vastu võitlemise süvendamisele ning vajaduse korral tagasisaatmiste, tagasivõtmiste ja taasintegreerimise korraldamisele vastastikuse aruandluskohustuse alusel ning täites kõiki humanitaar- ja inimõigustega seotud kohustusi, arvestades ka ÜRO üleilmse rännet käsitleva kokkuleppe võimalikku vastuvõtmist. Seega peaks selles valdkonnas kolmandate riikide tulemuslik koostöö liiduga olema käesoleva määruse üldpõhimõtete lahutamatu osa. Rände- ja arengukoostööpoliitika vaheline suurem sidusus on oluline tagamaks, et arenguabiga toetatakse partnerriikide poolt rände tulemuslikumat haldamist. Käesolev määrus peaks aitama kaasa rände suhtes koordineeritud tervikliku ja struktuurse ning kohalikest vajadustest ja olukorrast lähtuva lähenemise saavutamisele, milleks maksimeeritakse sünergiad ja kohaldatakse vajalike hoobi.</p>

Motivatsioon

Rände- ja arengupoliitika on omavahel tihedalt seotud. Ühise Euroopa rändepoliitika elluviimisel on otsustava tähtsusega rahvusvahelise, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi koostöö. Parimate tulemuste saavutamise üks eeldus on mitmetasandiline juhtimine. On ülitähtis, et ELi, riikliku ning kohaliku ja piirkondliku tasandi ametiasutused teeksid tihedat koostööd transiidiriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsustega ning vastuvõtivate riikide kodanikuühiskonna, sisserändajate ühenduste ja kohalike kogukondadega.

Muudatusettepanek 4

COM(2018) 460 lõplik, üldsätted, artikli 3 lõige 2

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kooskõlas lõikega 1 on käesoleval määruel järgmised eieesmärgid:</p> <p>a) toetada ja edendada dialoogi ning koostööd kolmandate riikidega ja piirkondadega naabruses, Sahara-taguses Aafrikas, Aasias ja Vaikse ookeani riikides, Põhja- ja Lõuna-Ameerikas ning Kariibi mere piirkonnas;</p> <p>b) üleilmsel tasandil konsolideerida ja toetada demokraatiat, õigusriigi põhimõtet ja inimõigusi, toetada kodanikuühiskonna organisatsioone, edendada stabiilsust ja rahu ning tegeleda muude üleilmsete probleemidega, sealhulgas rände ja liikuvusega;</p>	<p>Kooskõlas lõikega 1 on käesoleval määruel järgmised eieesmärgid:</p> <p>a) toetada ja edendada dialoogi ning koostööd kolmandate riikidega ja piirkondadega naabruses, sealhulgas kohalikul ja piirkondlikul tasandil, Sahara-taguses Aafrikas, Aasias ja Vaikse ookeani riikides, Põhja- ja Lõuna-Ameerikas ning Kariibi mere piirkonnas;</p> <p>b) üleilmsel tasandil konsolideerida ja toetada demokraatiat, õigusriigi põhimõtet, inimõigusi ja soolist võrdõigust, toetada kodanikuühiskonna organisatsioone ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, edendada stabiilsust ja rahu ning tegeleda muude üleilmsete probleemidega, sealhulgas rände ja liikuvusega;</p>

Motivatsioon

Abi ja koostöö kohaliku ja piirkondliku tasandi ja naabermaade (eriti idapartnerluse riikide) asutuste vahel, mis keskendub ja mida kohandatakse kohalikele vajadustele ja olukorrale, võib paljudel juhtudel saavutada paremaid ja kaasavamaid tulemusi (mida kodanikud tugevamalt tunnevad) kui programmid partnerriikide keskasutustega.

Muudatusettepanek 5

COM(2018) 460 lõplik, üldsätted, artikli 4 lõige 3

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Teemaprogrammid hõlmavad kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks üleilmsel tasandil tegutsemist järgmistes valdkondades:</p> <p>a) inimõigused ja demokraatia;</p> <p>b) kodanikuühiskonna organisatsioonid;</p> <p>c) stabiilsus ja rahu;</p> <p>d) üleilmsed probleemid.</p>	<p>Teemaprogrammid hõlmavad kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks üleilmsel tasandil tegutsemist järgmistes valdkondades:</p> <p>a) inimõigused ja demokraatia;</p> <p>b) kodanikuühiskonna organisatsioonid;</p> <p>c) kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused;</p> <p>d) stabiilsus ja rahu;</p> <p>e) üleilmsed probleemid.</p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Teemaprogrammid võivad hõlmata kõiki kolmandaid riike, samuti ülemeremaid ja -territooriume, nagu on määratletud nõukogu otsuses .../... (EL).</p> <p>Artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks peavad teemaprogrammid põhinema III lisas loetletud koostöövaldkondadel.</p>	<p>Kõik teemaprogrammid peaksid toetuma sihtotstarbelisele eelarvele.</p> <p>Teemaprogrammid võivad hõlmata kõiki kolmandaid riike, samuti ülemeremaid ja -territooriume, nagu on määratletud nõukogu otsuses .../... (EL).</p> <p>Artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks peavad teemaprogrammid põhinema III lisas loetletud koostöövaldkondadel.</p>

Motivatsioon

Nagu märgitakse muudatusettepanekus 1, soovitatakse selles arvamuse eelnõus tungivalt anda kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele arengukoostöös konkreetne eraldisev programm, millel on sihtotstarbeline eelarve, ning võtta neid kogu programmitöö raames abisaajatena arvesse.

Muudatusettepanek 6

COM(2018) 460 final, üldsätted, artikli 4 lõige 5

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Käesoleva määruse alusel rakendatakse meetmeid peamiselt geograafiliste programmide kaudu.</p>	<p>Käesoleva määruse alusel rakendatakse meetmeid peamiselt geograafiliste programmide kaudu. Vajadusel peavad geograafilised programmid otseste toetusesaajatena hõlmama ka naaberriikide kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi.</p>

Motivatsioon

Eli abi partnerriikide kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele ja nendega tehtav koostöö ei tohi kannatada rahalist ega korralduslikku kahju rahaliste ja muude ressursside paindlikumal jaotamisel eri geograafilistele ja temaatilistele programmidele. On soovitatav, et geograafilistes programmides märgitaks juba eelnevalt kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi otseste abisaajatena.

Muudatusettepanek 7

COM(2018) 460 lõplik, üldsätted, artikli 6 lõige 2

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Lõikes 1 osutatud rahastamispakett moodustub järgmiselt:</p> <p>a) 68 000 miljonit eurot geograafiliste programmide jaoks:</p> <ul style="list-style-type: none"> — naabruspoliitika vähemalt 22 000 miljonit eurot, — Sahara-tagune Aafrika vähemalt 32 000 miljonit eurot, — Aasia ja Vaikse ookeani piirkond 10 000 miljonit eurot, — Põhja- ja Lõuna-Ameerika ning Kariibi mere piirkond 4 000 miljonit eurot, <p>b) 7 000 miljonit eurot teemaprogrammide jaoks:</p> <ul style="list-style-type: none"> — inimõigused ja demokraatia 1 500 miljonit eurot, — kodanikuühiskonna organisatsioonid 1 500 miljonit eurot, — stabiilsus ja rahu 1 000 miljonit eurot, — üleilmsed probleemid 3 000 miljonit eurot, <p>c) 4 000 miljonit eurot kiirreageerimistegevuseks.</p>	<p>Lõikes 1 osutatud rahastamispakett moodustub järgmiselt:</p> <p>a) 68 000 miljonit eurot geograafiliste programmide jaoks:</p> <ul style="list-style-type: none"> — naabruspoliitika vähemalt 22 000 miljonit eurot, — Sahara-tagune Aafrika vähemalt 32 000 miljonit eurot, — Aasia ja Vaikse ookeani piirkond 10 000 miljonit eurot, — Põhja- ja Lõuna-Ameerika ning Kariibi mere piirkond 4 000 miljonit eurot, <p>b) 7 500 miljonit eurot teemaprogrammide jaoks:</p> <ul style="list-style-type: none"> — inimõigused ja demokraatia 1 500 miljonit eurot, — kodanikuühiskonna organisatsioonid 1 500 miljonit eurot, — kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused 500 miljonit eurot, — stabiilsus ja rahu 1 000 miljonit eurot, — üleilmsed probleemid 3 000 miljonit eurot, <p>c) 4 000 miljonit eurot kiirreageerimistegevuseks.</p>

Motivatsioon

Kooskõlas eelnevate muudatusettepanekutega on rangelt soovitatav, et proportsionaalne osa geograafilistele programmidele mõeldud eelarvest eraldatakse otse kohalike ja piirkondlike omavalitsustega koostöös või nende heaks tehtavatele programmidele, nagu toimub mitmeaastases finantsraamistikus aastateks 2014–2020 sisalduva arengukoostöö rahastamisvahendi raames. Kavandatud summa (500 miljonit eurot) põhineb kodanikuühiskonna organisatsioonide ja kohalike ametiasutuste eelarvea jaotusel praegusel jaotusel (66,16 % kodanikuühiskonna organisatsioonidele, 22,05 % kohalikele omavalitsustele, 10,4 % arenguhariduseks ja teadlikkuse suurendamiseks ning 1,39 % toetusmeetmeteks (ajavahemik 2018–2020)) ning tuleb muidugi hoolikalt välja arvutada, võttes arvesse praeguse kohalike ametiasutuste eelarve kasutusmäära ja paljusid muid tegureid.

Muudatusettepanek 8

COM(2018) 460 final, üldsätted, artikli 8 lõige 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Euroopa Liit püüab partnerriikide ja -piirkondadega dialoogi pidades ja koostööd tehes edendada, arendada ja toetada demokraatiat ning õigusriigi, inimõiguste ja põhivabaduste põhimõtete austamist, millele liit on rajatud.	Euroopa Liit püüab partnerriikide ja -piirkondadega dialoogi pidades ja koostööd tehes edendada, arendada ja toetada demokraatiat kõigil valitsemistasanditel ning õigusriigi, soolise võrdõiguslikkuse , inimõiguste ja põhivabaduste põhimõtete austamist, millele liit on rajatud.

Motivatsioon

Juhtpõhimõtted peaksid hõlmama ka kohaliku ja piirkondliku tasandi demokraatiat, sest kohalik ja piirkondlik tasand on koht, kus kodanikud kogevad demokraatiat kõige otsesemalt. Peamiste põhimõtete hulka tuleks lisada ka sooline võrdõiguslikkus.

Muudatusettepanek 9

COM(2018) 460 final, artikli 11 lõige 2

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Geograafiliste programmide jaoks pannakse programmi-tööga paika konkreetne ja kohandatud koostööraamistik, mis põhineb järgmisel:	Geograafiliste programmide jaoks pannakse programmi-tööga paika konkreetne ja kohandatud koostööraamistik, mis põhineb järgmisel:
a) partnerite vajadused, mis määratakse kindlaks konkreetsete kriteeriumide alusel, võttes arvesse rahvaarvu, vaesust, ebavõrdsust, inimarengut, majanduslikku ja keskkonnavalast haavatavust ning riigi ja ühiskonna vastupanuvõimet;	a) partnerite vajadused, mis määratakse kindlaks konkreetsete kriteeriumide alusel, võttes arvesse rahvaarvu, vaesust, ebavõrdsust, inimarengut, majanduslikku ja keskkonnavalast haavatavust ning riigi ja ühiskonna vastupanuvõimet;
b) partnerite suutlikkus luua rahalisi vahendeid ja tagada neile juurdepääs ning suutlikkus abi vastu võtta;	b) partnerite suutlikkus luua rahalisi vahendeid ja tagada neile juurdepääs ning suutlikkus abi vastu võtta;
c) partnerite kohustused ja tulemuslikkus, mis määratakse kindlaks selliste kriteeriumide alusel nagu poliitiline reform ning majanduslik ja sotsiaalne areng;	c) partnerite kohustused ja tulemuslikkus, mis määratakse kindlaks selliste kriteeriumide alusel nagu poliitiline reform ning majanduslik ja sotsiaalne areng, ning nende valmisolek kaasata oma kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi programmide koostamisse, rakendamisse ja järelevalvesse;
d) liidupoolse rahastamise võimalik mõju partnerriikides ja -piirkondades;	d) liidupoolse rahastamise võimalik mõju partnerriikides ja -piirkondades, sealhulgas väikesemahuliste projektide näol, mis on kättesaadavad ka kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele;
e) partneri suutlikkus ja tahe edendada ühiseid huve ja väärtusi ning toetada ühiseid eesmärke ja mitmepoolseid partnerlusi, samuti liidu prioriteetide saavutamisele kaasa aitamine.	e) partneri suutlikkus ja tahe edendada ühiseid huve ja väärtusi ning toetada ühiseid eesmärke ja mitmepoolseid partnerlusi, samuti liidu prioriteetide saavutamisele kaasa aitamine.

Motivatsioon

Kavandatud artiklis 11 on juba mainitud, et meetmed tuginevad niivõrd kui võimalik dialoogile liidu, liikmesriikide ja asjaomaste partnerriikide, sealhulgas riiklike ja kohalike ametiasutuste vahel. See on hea lähtepunkt, kuid on oluline lisada, et programmitöö põhimõtted soodustaksid ka kohalike ja piirkondlike omavalitsuste (ja teiste sidusrühmade) osalemist programmide koostamisel, rakendamisel ja jälgimisel (võttes arvesse ka subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtteid). Sõnaselge viide on eriti oluline tööks riikides, kus kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osalemine on piiratud või puudub.

Pealegi on äärmiselt oluline, et programmitöö vahendid oleksid kättesaadavad iga liiki ja igas suuruses kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, kaasa arvatud maapiirkondadele ja keskmise suurusega linnadele, sest kõik need töötavad samades piirkondades ja peavad tegema koostööd, et saavutada kestlik (kohalik) areng (nagu on selgitatud ELi kohaliku arengu territoriaalses käsituses).

Sellela seoses peaks uus naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend lisaks ülisuurtele projektidele stimuleerima ja rahastama ka väikesemahulisi projekte (nt toetudes olemasolevatele linnadevahelistele või muudele piirkondlikele või mitut sidusrühma hõlmavatele partnerlustele) ning veelgi soodustama kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suutlikkuse suurendamist, et iga liiki kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saaksid töötada kestliku arengu saavutamise nimel.

Muudatusettepanek 10

COM(2018) 460 final, II jaotis, III peatükk, artikli 22 lõige 7

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Koostöö liidu ja tema partnerite vahel võib muu hulgas toimuda järgmises vormis:</p> <p>[...]</p> <p>(b) halduskoostöö meetmed, näiteks liikmesriigi ja partnerriigi või -piirkonna avalike asutuste, kohalike asutuste, riigiasutuste või avalikke teenuseid osutavate eraõiguslike üksuste vaheline mestimine, samuti liikmesriikide lähetatud avaliku sektori eksperte ning nende piirkondlike ja kohalikke ametiasutusi kaasavad koostöömeetmed;</p>	<p>Koostöö liidu ja tema partnerite vahel võib muu hulgas toimuda järgmises vormis:</p> <p>[...]</p> <p>b) halduskoostöö meetmed, näiteks liikmesriigi ja partnerriigi või -piirkonna avalike asutuste, kohalike asutuste, riigiasutuste või avalikke teenuseid osutavate eraõiguslike üksuste vaheline mestimine, samuti liikmesriikide lähetatud avaliku sektori eksperte ning nende piirkondlike ja kohalikke ametiasutusi kaasavad koostöömeetmed, elkõige TAIEXi mehhanismi ja SIGMA programmi kaudu;</p>

Motivatsioon

Selge viide TAIEXi ja SIGMA kasutamisele aitaks toetada väga tõhusate tehnilise abi vahendite kasutamist kõigil haldustasanditel.

II lisa. Geograafiliste programmide koostöövaldkonnad

Muudatusettepanek 11

COM(2018) 460 final, II lisa, A osa punkti 1 alapunkt a

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Demokraatia ja demokraatlike protsesside, valitsemistava ja järelevalve tugevdamine, sealhulgas läbipaistvad ja usaldusväärased valimisprotsessid.	Demokraatia ja demokraatlike protsesside, valitsemistava ja järelevalve tugevdamine nii riiklikul kui ka kohalikul ja piirkondlikul tasandil , sealhulgas nende tasandite läbipaistvad ja usaldusväärased valimisprotsessid.

Motivatsioon

ELi ja liikmesriikide 2017. aastal kokkulepitud Euroopa arengukonsensus kutsutakse kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles teostama järelevalvet ja osalema aktiivselt otsustusprotsessis (punkt 83).

Euroopa Regioonide Komitee on osalenud kohaliku ja piirkondliku tasandi valimisvaatlusmissioonidel, mis aitab kaasa demokraatlike protsesside tugevdamisele ja kvaliteedile.

Muudatusettepanek 12

COM(2018) 460 final, II lisa, A osa punkti 2 alapunkt 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Kohalike ametiasutuste toetamine, et parandada linnatasandil põhiteenuste osutamist ja võrdset juurdepääsu toiduga kindlustatusele, kättesaadavatele, inimväärsedele ja taskukohastele eluasemetele ning eelkõige mitteametlike asunduste ja slummide elanike elukvaliteeti.	Kohalike ja piirkondlike ametiasutuste toetamine, et parandada nende tasandil põhiteenuste osutamist ja võrdset juurdepääsu toiduga kindlustatusele, kättesaadavatele, inimväärsedele ja taskukohastele eluasemetele ning eelkõige mitteametlike asunduste ja slummide elanike elukvaliteeti.

Motivatsioon

Selles artiklis tehakse ettepanek toetada kohalikke omavalitsusi, et parandada linnatasandil põhiteenuste osutamist. Tuleb selgelt märkida, et naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi eesmärk on teha koostööd kogu linnade süsteemiga. Linnad on ainult üks riigi kohalike omavalitsuste süsteemi komponent: arengueesmärkide eest kolmandates riikides tuleb vastutada riigi tasandil ja neid tuleb juhtida kohalikul tasandil, hõlmates eri valitsemistasandeid, kogukondi ja kodanikuühiskonda. See on samuti kooskõlas Euroopa Komisjoni kohaliku arengu territoriaalse käsitusega, milles rõhutatakse, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on oma territooriumil sageli koordineeriv roll, mille raames nad konsulteerivad ja teevad koostööd erasektori, kodanikuühiskonna organisatsioonide ning ülikoolide, teadusasutuste ja muude valitsemistasanditega.

III lisa. Teemaprogrammide koostöövaldkonnad

Muudatusettepanek 13

COM(2018) 460 final, III lisa, uus punkt 3

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>3. KOHALIKE JA PIIRKONDLIKE AMETIASUTUSTE SEKKUMISVALDKONNAD</p> <p><i>Kohalike ja piirkondlike ametiasutuste kui arenguvaldkonnas osalejate rolli suurendamine</i></p> <p>a) <i>Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste mõjuvõimu suurendamine, eelkõige Euroopa ja partnerriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahelise rahvusvahelise partnerluse kaudu kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamiseks sihtotstarbelise rahastamispaketi abil, et tugevdada nende juhtimisuutlikkust ja võimet osaleda poliitilises dialoogis riigi ametiasutustega ning toetada detsentraliseerimisprotsesse.</i></p> <p>b) <i>Detsentraliseeritud arengukoostöö edendamine kõigis selle vormides.</i></p> <p>c) <i>Euroopa ja lõunapoolsete riikide kohalike ja piirkondlike ametiasutuste võrgustike, foorumite ja ühenduste suutlikkuse suurendamine, et tagada sisuline ja jätkuv poliitikadialoog arenguvaldkonnas ning edendada demokraatlikku valitsemistava eelkõige kohaliku arengu suhtes territoriaalse lähenemisviisi rakendamise kaudu.</i></p> <p>d) <i>Euroopa kodanikega arenguküsimuste (teadlikkuse suurendamine, teadmiste jagamine, kaasamine) arutamise laiendamine, eelkõige seoses kestliku arengu eesmärkidega, sealhulgas liikmesriikides ning kandidaatriikides ja potentsiaalsetes kandidaatriikides.</i></p>

Motivatsioon

Tuleb täpsustada seda, kuidas kaasatakse kohalikke ja piirkondlike omavalitsusi Euroopa programmidesse pärast nende kavandamisetappi, ja seda, kuidas nendega konsulteeritakse geograafiliste programmide prioriteetide osas. Lisades spetsiaalselt kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele mõeldud sekkumisvaldkonna, ei oleks kahtlust selles, kas kõnealune sihtgrupp/toetusesaaja/need partnerid saaksid poliitika rakendamisel piisavalt tähelepanu.

Rubriigi „Naabrus ja maailm“ kohta tahetud ettepanekutes ei mainita sõnaselgelt detsentraliseeritud koostöö (st rahvusvahelised partnerlused kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel) lisaväärtust. ELi institutsioonid ja liikmesriigid on 2017. aasta uues arengukonsensus tunnistanud detsentraliseeritud koostööd kui ühte arenguvahendit. See on tõesti tõhus vahend, millega suurendada ELi partnerriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suutlikkust töötada välja kavasid ja osutada teenuseid ning parandada detsentraliseerimisreformide kvaliteeti. Selline rahvusvaheline koostöö on eksisteerinud juba aastakümneid ning see hõlmab paljusid Euroopa kohalikke ja piirkondlike omavalitsusi. Detsentraliseeritud koostööd ei tohiks mõista kui piiratud temaatilise ulatusega partnerlust (nt veevarustus, jäätmekäitlus ja linnaplaneerimine), sest detsentraliseeritud koostöö võib tugevdada ka laiemat juhtimisraamistikku. Geograafiliste programmide sammad peaks hõlmama ka sellist tegevust.

Muudatusettepanek 14

COM(2018) 460 final, III lisa, punkt 4 „Üleilmseid probleeme käsitlevad koostöövaldkonnad“

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>D. KOOSTÖÖPROJEKTID</p> <p>1. Kohalike ametiasutuste kui arenguvaldkonnas osalejate rolli suurendamine</p> <p>a) Euroopa ja lõunapoolsete riikide kohalike ametiasutuste võrgustike, foorumite ja ühenduste suutlikkuse suurendamine, et tagada sisuline ja jätkuv poliitikadialoog arenguvaldkonnas ning edendada demokraatlikku valitsemistava eelkõige kohaliku arengu suhtes territoriaalse lähenemisviisi rakendamise kaudu.</p> <p>b) Euroopa kodanikega arenguküsimuste (teadlikkuse suurendamine, teadmiste jagamine, kaasamine) arutamise laiendamine, eelkõige seoses kestliku arengu eesmärkidega, sealhulgas liidus ning kandidaatriikides ja potentsiaalsetes kandidaatriikides.</p>	

Motivatsioon

Kuna muudatusettepanekuga 13 lisatakse kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele mõeldud konkreetne sekkumisvaldkond, siis eemaldatakse kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused üleilmseid probleeme käsitlevatest koostöövaldkondadest.

IPA III ettepanek

Muudatusettepanek 15

COM(2018) 465 final, artikkel 6

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>5. Samuti töötab komisjon koos liikmesriikidega selle nimel, et tagada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osalemine käesoleva määruse kohase abi erieesmärkide kindlaksmääramisel.</p>

Motivatsioon

Kuna IPA III üks erieesmärk on tugevdada avaliku halduse tulemuslikkust ning toetada struktuurireforme ja head valitsemistava kõikidel tasanditel, tuleks kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi kaasata strateegilisse planeerimisse. Samuti innustatakse komisjoni kehtestama *ad hoc* toimimispõhimõtted, mis võimaldaksid tehnilise abi ja teabevahetuse programmi (TAIEX) ning mestimisprojektide kasutamist koostööks liikmesriikide ning kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel.

Muudatusettepanek 16

COM(2018) 465 final, artikli 9 lõige 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Soovituslikult eraldatakse kuni 3 % rahastamispaketist I lisas loetletud abisaajate ja ELi liikmesriikide vahelistele piiriülese koostöö programmidele, kooskõlas nende vajaduste ja prioriteetidega.	Soovituslikult eraldatakse kuni 3 % rahastamispaketist I lisas loetletud abisaajate ja ELi liikmesriikide vahelistele piiriülese koostöö programmidele, kooskõlas nende vajaduste ja prioriteetidega ning hõlmates toetust suutlikkuse suurendamiseks kohalikul ja piirkondlikul tasandil.

Motivatsioon

Suutlikkuse suurendamine kohalikul ja piirkondlikul tasandil peaks olema üks prioriteet, mis kajastub rahaliste vahendite eraldamisel.

Muudatusettepanek 17

COM(2018) 465 final, II lisa

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	f) Kohaliku ja piirkondliku valitsemise edendamine ning kohalike ja piirkondlike ametiasutuste planeerimis- ja haldussuutlikkuse tõhustamine.

Motivatsioon

See temaatiline prioriteet ei tohiks kajastuda vaid piiriüleseks koostööks antava abi raames.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Sissejuhatavad märkused

- võtab huviga teadmiseks komisjoni ettepanekud mitmeaastase finantsraamistiku kohta aastateks 2021–2027, sealhulgas rubriigi „Naabrus ja maailm“ kohta tehtud ettepanekud, eriti need, mis käsitlevad uut naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendit ning ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA) pikendamist IPA III-s;
- väljendab heameelt selle üle, et kavandatavat Euroopa Liidu välistegevuse eelarvet suurendatakse (kuni 123 miljardit eurot, võrreldes 94,5 miljardi euroga ajavahemikus 2014–2020), mis moodustab ligikaudu 10 % kogu (kavandatavast) mitmeaastasest finantsraamistikust. Komitee peab seda üleilmsete probleemide tõttu otseselt vajalikuks ning rõhutab vajadust vaadelda seda kavandatud kasvu miinimumina praegustel mitmeaastase finantsraamistiku läbirääkimistel;
- tunnustab komisjoni eesmärki muuta ELi välistegevus järjepidevamaks, ühtsemaks ja paindlikumaks, pidades silmas selliseid üleilmseid probleeme nagu kliimamuutused, massiline linnastumine ning sotsiaalne ja majanduslik ebastabiilsus, mis kõik vajavad mitmemõõtmelisi ja keerukaid lahendusi või käsitusviise;
- peab kiiduväärseks tõhususe kavandatud suurendamist, milleks ühendatakse välistegevuse eri vahendid kavandatavasse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendisse, et saavutada kestliku arengu eesmärgid ja suurendada vastupanuvõimet kooskõlas komitee arvamusega 2017/03666, kuid märgib, et kõik sõltub praeguste ettepanekute rakendamisest – alati tuleks vältida lõhe suurenemist poliitika ja rakendamise vahel (st kui rakendusviise ei muudeta sarnaselt paindlikumaks);

5. võtab teadmiseks asjaolu, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on hõlmatud kavandatud naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi üleilmsete probleemide sambasse ja ka geograafilise sambia nn piirkondlikku ossa. Komitee sooviks saada teiste ELi institutsioonide kinnitust selle kohta, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad tõepoolest hõlpsa juurdepääsu nendele programmidele ja eelarvetele;

6. nõustub sellega, et arengu jaoks on väga oluline suurendada investeringuid töökohtade loomisse ja tugevdada erasektori rolli, ning tunneb seepärast heameelt teise „Uus Euroopa–Aafrika kestliku investeerimise ja töökohtade loomise allianss: viime oma investeerimise ja töökohtade loomise partnerluse uuele tasandile“ üle, mille eesmärk on toetada 10 miljoni töökoha loomist Aafrikas;

7. rõhutab, et spetsiaalsete rahaliste vahendite kaasamine ja eraldamine kolmandate riikide kohalikule ja piirkondlikule valitsustasandile aitab edendada kohalikku arengut, aidates seega ELil oma eesmärke saavutada;

8. tunneb heameelt ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA III) pikendamise üle asjakohase ja sihipärase vahendina ning hindab kõrgelt seda, et IPA III erieesmärgid on tugevdada avaliku halduse tulemuslikkust, toetada struktuurireforme ja head valitsemistava kõikidel tasanditel ning toetada territoriaalset ja piiriülest koostööd;

Mureküsimumused ja võimalused

9. näeb, et mitmete välistegevuse vahendite integreerimine ühte naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendisse tekitab nii probleeme kui pakub ka võimalusi, ning toonitab, et uue rahastamisvahendiga tuleb jätkuvalt püüda saavutada neid pikaajalisi arengueesmärke, mille poole varem püüeldi EAFi kaudu;

10. tunneb muret selle pärast, et välistegevuse üha sagedasem suunamine geograafilisest kohast sõltuvalt võib kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rahastamise võimalused muuta raskemaks või vähem ilmseks, sõltuvalt konkreetsetest riiklikest strateegiatest, mis on praegu teadmata. Komitee väljendab muret selle pärast, et suurenenud sõltuvus riigipõhistest strateegiatest ja programmitööst, mis põhineb põhiprioriteetidel ja strateegilistel taristuinvesteeringutel, toob kõikides programmitöö etappides kaasa suurema tähelepanu riikliku tasandi abisaajatele ja tõenäoliselt vähem tähelepanu mitme sidusrühmaga otsustusprotsessile ja osalemisele;

11. rõhutab, kui oluline on kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi strateegiatega ja programmide väljatöötamisse ja programmide rakendamisse ning töötada järelevalve- ja hindamisraamistikud välja kohalikul tasandil. See tagaks abi vastavuse kandidaatide vajadustele, sealhulgas kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Tulemuspõhisel vahendite eraldamisel tuleks võtta arvesse kõikidel tasanditel tehtud edusamme detsentraliseerimisreformide ja kohaliku demokraatia/hea valitsemistava poole;

12. on pettunud selles, et järgmise mitmeaastase finantsraamistiku perioodiks tehakse ettepanek katkestada arengukoostöö rahastamisvahendi raames kohalikele omavalitsustele eraldatud eelarverida, ning nõuab üksikasjalikumat teavet selle kohta, miks loobuti sellest sihtotstarbelisest eelarvest, hoolimata paljudest headest kogemustest kohalike omavalitsuste toetuste ja programmidega. Komitee palub selle sihtotstarbelise eelarve taastada;

13. rõhutab, et kuigi praeguse arengukoostöö rahastamisvahendi raames ei kasutatud kohaliku omavalitsuse eelarverida ära täies ulatuses, on liiga kergekäeliselt järeldatud, et see oli seotud kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ebapiisava suutlikkusega. Suurema mõjuga võisid olla muud põhjused, näiteks ranged kaasrahastamisnõuded ja keerukad taotlusmenetlused. Komitee kutsub ELi institutsioone üles pakkuma võimalust parandada selle eelarverea kättesaadavust, selle asemel, et see lihtsalt kaotada;

14. on eelseisvatel kuudel valmis jagama ELi teiste institutsioonidega komitee liikmete mitmesuguseid (nii häid kui ka halbu) kogemusi praeguse kohalike omavalitsuste eelarvereaga;

15. on valmis hõlbustama dialoogi ja koostööd laienemisprotsessis osalevate ja naaberriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsustega olemasolevate organisatsioonide ja platvormide kaudu (ARLEM, CORLEAP, ühised nõuandekomiteed ja töörühmad ning Euroopa Komisjoni strateegilised partnerlused kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ühendustega, sealhulgas CEMR-PLATFORMA) ning aitama seega kaasa naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi ning IPA määrustes sätestatud eesmärkide saavutamisele. Rõhutab, et Euroopa Liidu ja ELi mittekuuluvate kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahelised vastastikused meetmed ja programmid, näiteks Nikosia algatus Liibüa omavalitsuste suutlikkuse suurendamiseks, näitavad, kui suures ulatuses võib kohalike ja piirkondlike omavalitsuste koostöö edendada stabiilsust ja heaolu meie naabruses;

16. kutsub ELi institutsioone hoidma rahalised vahendid kättesaadavana iga liiki ja igas suuruses kohalikele ja piirkondlike omavalitsustele (olenemata nende tulemustest), sealhulgas maapiirkondadele ja keskmise suurusega linnadele, mis on jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu ja innovatsiooni keskused, võttes seeläbi omaks ELi kohaliku arengu territoriaalse käsituse;

17. nõuab tungivalt, et uus naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend stimuleeriks ja rahastaks ka väikesemahulisi projekte (nt toetudes olemasolevatele linnadevahelistele või muudele piirkondlikele või mitut sidusrühma hõlmavatele partnerlustele) ning soodustaks veelgi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suutlikkuse suurendamist, et nad suudaksid paremini tegutseda oma territoriaalset arengut koordineerivas rollis ning linna- ja maapiirkondade vaheliste sidemete tugevdamisel;

18. kutsub ELi seadusandjaid üles kohandama kavandatud vahendeid (st naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend ning IPA III), et veelgi suurendada strateegilist toetust kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele ning kohaliku ja piirkondliku tasandi demokraatiale. Kohaliku demokraatia tõhusam toetamine suurendaks ELi meetmete nähtavust, viies reformiprotsessi kodanikele lähemale, ja kindlustaks veelgi enam reformiprotsesside omaksvõtmist partnerriikides;

19. märgib, et veel üks põhjus kohalike ja piirkondlike omavalitsusi järjepidevalt toetada ja nende mõjuvõimu suurendada on see, et 65% kestliku arengu eesmärkidest ei ole võimalik saavutada ilma kohalike ja piirkondlike omavalitsuste aktiivse osaluseta;

20. rõhutab, et detsentraliseeritud arengukoostöö (kõigis selle vormides) on siinkohal oluline vahend, nagu tunnistavad ELi institutsioonid ja liikmesriigid ELi arengukonsensus. Komitee kutsub üles võtma naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendis seda rolli ja vahendit paremini arvesse;

21. nõuab tungivalt, et hoolimata varem eraldiseisvate õigusaktide ühendamisest tuleks taotleda ja saavutada ELi ja naaberriikide vahelise koostöö konkreetseid poliitilisi eesmärke; Eelkõige ei tohi ELi abi partnerriikide kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele ja nendega tehtav koostöö kannatada rahalist ega korralduslikku kahju rahaliste ja muude ressursside paindlikumal jaotamisel eri geograafilistele ja temaatilistele programmidele;

22. väljendab pettumust selle üle, et TAIEXi, mestimise ja SIGMA meetmeid on peamiselt kasutatud abi saavate riikide keskvalitsuste heaks, samal ajal kui kõik õigustiku peatükid on otseselt või kaudselt seotud kohalike ja piirkondlike omavalitsustega (või nende pädevusvaldkondadega), kes on tänu otsekontaktidele üldsusega väga heas olukorras, et tõhusalt teavitada ELiga liitumise eelistest ning sellest kasust ja kaitsemeetmetest, mida EL pakub kõigile inimestele, eelkõige IPA III raames abi saavates riikides. Väljendab heameelt naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi määruuses tehtud sõnaselge viite üle mestimise kasutamisele nii keskvalitsuse kui ka kohalikul ja piirkondlikul tasandil, kuid loodab, et samadel tasanditel kasutatakse ka teisi vahendeid, nagu TAIEX ja SIGMA;

Ettepanekud ja soovitused

23. innustab komisjoni tagama kõigil juhtudel nõuetekohase konsulteerimise asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, samuti nende õigeaegse juurdepääsu asjakohasele teabele, et nad saaksid programmide koostamisel, rakendamisel ja seonduvas seireprotsessis kaasa rääkida;

24. soovib tungivalt anda kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele arengukoostöös konkreetne eraldiseisev programm, millel on sihtotstarbeline eelarve, ning võtta neid kogu programmitöö raames abisaajatena arvesse;

25. kutsub ELi institutsioone üles tagama, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused oleksid piisavalt hästi varustatud, et suuta saavutada kestliku arengu eesmäärke kohalikul tasandil, ning sõnaselgelt mainima kõnealust tegevuskava kõnealuste vahendite loomise määrustes. Lisaks oleks kasulik, kui selle tegevuskava olulisust kajastataks ka tulevastes eelarvekirjeldustes;

26. kutsub komisjoni kehtestama *ad hoc* toimumispõhimõtted, mis võimaldaksid tehnilise abi ja teabevahetuse programmi (TAIEX) ja mestimisprojektide kasutamist koostööks liikmesriikide ning partnerriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel;

27. kiidab heaks Euroopa Komisjoni algatuse hinnata ELi toetust laienemisprotsessis osalevate ja naaberpiirkondade kohalikele omavalitsustele 2010.–2018. aastal ning soovib, et kogemusi, mis on saadud piirkondlikest programmidest/projektidest, mis toetavad kohalikke omavalitsusi (näiteks kohalike omavalitsuste programm, programm „Majanduskasvu toetavad linnapead“ ja idapoolsete linnapeade pakt), tuleks kasutada sarnase toetuse väljatöötamiseks teiste piirkondade kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks;

28. kiidab heaks selle, et kohaliku ja piirkondliku valitsemise edendamine ning kohalike ja piirkondlike ametiasutuste planeerimis- ja haldussuutlikkuse tõhustamine on piiriüleseks koostööks antava abi üks temaatiline prioriteet (III lisa), ning soovib, et sama temaatiline prioriteet oleks lisatud IPA III määruse II lisasse.

Brüssel, 6. detsember 2018

Euroopa Regioonide Komitee
president

Karl-Heinz LAMBERTZ
